

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quæstio 1. Quod signum in sole & luna?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

ἀποκαταστήσει τοὺς δίκαιους καὶ οὐκ ἀδικήσαντες πα-
ρῶν. ὁ δὲ μὴ ἐκ τῆς πίστεως κατέχῃ τὰς χεῖρας αὐ-
τῶν.

Idem: Quorum dierum? Antichristi scilicet & sal-
forum prophetarum? Magna enim tunc tribulatio
futura est, cum ita multi futuri sint seductores, quam-
vis non longis temporum spatii perdurabit. Nam si
bellum aliud aduersus Iudæos propter electos bre-
uiori tempore fuit dissolutum, quanto magis propter
eos ipsos contrahetur illa tentatio? Propterea non di-
xit post tribulationem, sed addidit statim post tribu-
lationem: ita ferè simul omnia peraguntur, & pseu-
doprophetis & pseudochristis perturbantibus con-
fessionem ipsi aderit.

Nihil alienius est, quam hominibus dicere statim
futurum quod longe futurum est.

§. 2. Solis & Lunæ obtenebrationem nonnulli me-
taphorice interpretantur, alii propriè; omnes tamen
dòti signa iudicii sequentis esse asserunt. Aug. Epist.
30. de Ecclesiæ oppressione interpretatur, sublatò in-
significatio, cunctisq; valde affinis. Causas habet;
Non enim tam horrenda sunt signa illa in solis & lunæ
obscurationibus, & sæpe visa sunt, non ergo nunc ea
horrendere conuenit, quæ sepe euenire consueuerunt.

Deinde videtur ex illis dies Domini certus appa-
reri. Quin solent in prophetis accipi Metaphorice
Ezech. 32. 7. Joel 2. 20. Amos 8. Ezech. 32. Ambrosius in Lucam expositionem
spiritalem adhibet, sed literalem quasi certum, & hi-
storiam constituerat. Hilar. Hieronymus, Orig. tra-
cta. 30. Theod. Rupert. Beda veram solis & lunæ tene-
brationem agnoscunt: & recentiores omnes. Proprie
enim Scriptura accipienda est, cum nihil priorio sen-
sui obstat. Deinde Lucas ait fore signa in Sole & Lu-
nâ, quod non potest nisi planè coactè de Ecclesia ex-
plicari, & ne dubitemus cum propriè loqui, addit: &
in terra pressura gentium, præ confusione sonitus maris & flu-
dium. ardentibus hominibus præ timore, &c. Quin Petrus
ait, celus magno impetu transiuros, Græce ἐκείδον cum
stridore. Epist. 10. & v. 11. omnia dissoluenda sunt. &
v. 12. celarentes soluentur. & v. 7. Igni reseruatò dicitur in
dum latu. Non igitur mirum si obscurentur Sol &
Luna, & celi exurentur, strideant, omnia turbentur.
Quod ad similes prophetarum locationes attinet. O-
mnino loco citato. Cyprianus ad Demetriadem, Chry-
sost. Petrus ad Theod. lapsus. Tertull. de resurrect.
carnis c. 22. propriè interpretantur, & ipse Augustinus
fatur talia frequenter contigisse; at nunc maior erit,
horribiliorque obscuritas; nec inde certus dies colligi
potest iudicii, sed non multum abesse: scitote, inquit,
quia prope est in ianuâ. Quomodo obscuranda, sunt lu-
mina illa magna, comētis potius, quam senten-
tiis exponitur. Alii luce suâ naturali priuanda, alii so-
lum effectum illuminationis impeditum iri. Alii op-
positum siderum aliorum; alii nubium concursu lu-
cem auferendam, alii Eclipses varias arbitrantur fore.
auctores & loca recensere in re incerta, non est operæ
pretium.

QVÆSTIO II.

Quomodo stelle casura sint?

§. 1. Causam stellarum comment. Hierony. & Beda
aliiq; retractionem luminis ex Ioele interpre-
tantur. c. 3. Et stelle retraxerunt splendorem suum. Origenes
videre existimat, quod à lumine nō sustineantur. Alii
meteoris ignita, cometas, & stellas cadentes quas vo-
cant, fore putant. quamvis enim non propriè cadat
stella, porrit tamē cecidisse videri. Causa vero cur stel-
lae cadere nō credant, est triplex: Quod graues nō sint,
& inane corruptibiles, quæ adeo magnæ, vt totā terram

obruerent. Verum illa peripatetica dogmata hæc qui-
dem in causa locum non habent. Non enim naturalis
rerum ordo iam perseuerat, sed diuinā potentiā mu-
tatur, & mundi perituri signa præcedunt. Quemad-
modum igitur sonitum maris & fluctuum, Solis, &
Lunæ tenebras propriè interpretamur; ita stellarum
quoq; lapsus eadem manu Dei vibratas dicemus, id-
que contra naturam, quemadmodum Solis & Lunæ
tenebræ naturales illis corporibus non sunt. Quod si
stellas negamus cadere, & ad tropum refugimus, ne
terram obruant, aut etiam exhalationes esse dicimus,
causam dicere non possumus, cur in Sole & Luna ver-
borum proprietatem retineamus. Auellentur igitur,
& erunt decedentes: contra naturam fareor, sed & Sol
contra naturam obscurabitur. Neq; necesse est inter-
ram cadere stellas integras, neq; hoc dicitur, satis est, si
longissime spacio descendant, aut collisione, aut an-
geiorum opera, nec tamen negauero, vel partes stella-
rum, vel intergras stelulas, quarum est numerus innu-
merabilis decuti, quas enim nos videmus maiores
sunt, quam terræ capi possint, cum minimæ earū mul-
tis partibus terram superet. At paruula, quæ v. gratia
lacteam viam constituunt, aut partes maiorum, deci-
dent. At erit contra naturā, scilicet verendum ne Deo
id non liceat, qui montes suspendit subter labentibus
vndis & naturarum pugnas quotidie spectat, quarum
multæ quotidie naturam, contra naturam amittunt,
quod nunc in parte, in illa die fiet in vniuerso, quem
commotiones stellarum vt dixi antecedent. Stella um-
casus propriè interpretor, nec mirum, cum celi ar-
dentes soluendi sint. Ne caudio hic Aristotelem, cui
cælum ideo est inco-ruptibile, quia est ingenerabile. hic non au-
si factum esse mundum intellexisset, etiam corrumpi diendum.
p. si deuenisset. Miror sane quosdam philosophorum
illam firmiter inhaerere, cum rationes eius necesse
est refutare oporteat.

QVÆSTIO III.

Quomodo virtutes calorum mouebuntur?

§. 1. Virtutes Græcè vocantur δυνάμεις, potestates
siue potentia. Nec agitur hic de energia &
efficientia, quæ res ipsæ ad agendum concitent, vim-
que suam exerant, sed de violentia, quæ ab extrinseco
fit, concussionem. Hoc enim indicat dictio αὐτῶν ὁρ-
ται, concutientur, fluctuabunt, vt debiles, quig; in lubri-
co pedem figere non possunt, aut vt nauis in mari flu-
ctuat. Ex quo constat non esse angelos orbium moto-
res, vel exercitus alios angelorum, iudicium quodam-
modo horrentes, ob eius seueritatem. Angeli enim iu-
stiq; omnes gaudebunt, summaq; exultatione exspe-
ctabunt diem illum, in quo Dei iustitia clucescet, &
quemadmodum terrentur demonum tormentis, &
damnatorum ira nec seueritate iudicii. Chrys. August.
serm. 130. de tempore, Oecum. & alii hanc sententiam
probabilem existimant. Etiam cælestes ministri pau-
bunt, & formidine contremiscent, vt putat Augusti-
nus. Verum cum de se securissimi, damnationes quo-
tidie audiant, videantque supplicia, cum in damna-
tione Babilonica meretricis Deum laudent, & il-
li, & sancti omnes, nolim illis aliquem pauoremi
tribuere. Cum etiam commotio illa iudicii antecedi-
dit. Si angelos motores intelligendos sic arbitremur,
sic accipiendum esset, vt ipsi cælum alio modo mo-
uentes, quasi fluctuarent, verum quocumque cæ-
los moueant, ipsi immobiles persistunt, neque αὐ-
τῶν. Alii virtutes calorum dicunt stellæ; ca-
rum enim lux est, viresque, & influentia in hæc in-
feriora, hac in sententia hoc solum difficile est,
quod Dominus, iam stellas nominat expresse,
vt causa non videatur, cur iterum obscure vocet
virtutes.

Stellarum
casus.

Quæ stella
casura.

Aristoteles
hic non au-

Virtutes
calorum.

virtu-